

Jubileea in 2022

Deze historische feiten vind je (uitgebreider beschreven) langs het Wereldtijdpad:

10 jaar geleden (2012)

- In Espelo brandt het hoogste paasvuur ooit.
- Veel faillissementen als gevolg van de economische crisis.
- Astronaut André Kuipers keert terug van zijn ruimtereis.
- Epke Zonderland wint Olympisch goud aan de rekstok.
- Verbod op de productie en import van gloeilampen in de EU.
- Ontdekking van het 'Higgsdeeltje'.
- Eerste foto's van het menselijk DNA.
- Burgeroorlog in Syrië.

25 jaar geleden (1997)

- Varkenspest in Nederland: miljoenen varkens gedood.
- Ingebruikname van de Maeslandkering in de Nieuwe Waterweg.
- In Schotland wordt het eerste gekloonde schaap geboren: Dolly.
- Opening van het Guggenheimmuseum in Bilbao.
- Engeland draagt Hongkong over aan China.
- Heldere komeet aan de nachtelijke hemel: Hale-Bopp.
- Kyoto-protocol: verdrag met het doel de uitstoot van broeikasgassen wereldwijd te verminderen.

50 jaar geleden (1972)

- Najaarsstorm velt naar schatting tienduizend bomen op de Holterberg.
- Tom Sijbrands wordt wereldkampioen dammen.
- Nieuw stadhuis in Rijssen.
- Gebruik van softdrugs in Nederland niet langer strafbaar.
- Film *Turks Fruit* trekt drie miljoen bezoekers.
- Rapport *Grenzen aan de groei* van de 'Club van Rome' komt uit.
- Tijdens de Olympische Zomerspelen gijzelen Palestijnen de Israëliëse sportploeg.
- Meer dan honderduizend doden bij moordpartijen in Burundi.
- Begin van het Watergateschandaal in de VS.

75 jaar geleden (1947)

- Eerste marathon van Enschede.
- Opening van bandenfabriek Vredestein in Enschede.
- Publicatie van *Het Achterhuis*, het dagboek van Anne Frank.
- Gerard van het Reve debuteert met *De Avonden*.
- Geboortegolf in Nederland: de 'babyboomers'.
- De eerste *Lucky Luke* ('de man die sneller schiet dan zijn schaduw').
- Vondst van de Dode Zeerollen in de omgeving van Jericho.
- Amerikaans financieel steunpakket voor Europa: het Marshallplan.
- De Engelsers verlaten Brits-Indië.

100 jaar geleden (1922)

- Uit de fusie tussen de Groenlose brouwerij De Klok en de Enschedese Stoombierbrouwerij ontstaat de Grolsche Bierbrouwerij.

- In de IJssel wordt de laatste steur in Nederland gevangen.
- De *Bachvereniging* voert voor het eerst de *Mattheüs Passion* uit in de Grote Kerk van Naarden.
- Eerste tentoonstelling van de Rijwielen- en Auto-industrie (RAI) in Amsterdam.
- Eerste nieuwsbulletin van de BBC.
- Oprichting van de Unie van Socialistische Sovjetrepublieken (USSR).
- In Italië grijpt Mussolini de macht.
- Ontdekking van het hormoon insuline als geneesmiddel tegen suikerziekte.
- Ontdekking van het graf van Toetanchamon.
- Eerste nummer van *Reader's Digest*.

150 jaar geleden (1872)

- In Hengelo brandt de Nederlandsche Katoenspinnerij tot de grond toe af.
- Rijssen krijgt een post- en telegraafkantoor.
- Opening van de Nieuwe Waterweg en de Moerdijkbrug.
- De Nederlandse overheid erkent het stakingsrecht.
- Hoofdonderwijzer Johan van Dale stelt het *Woordenboek der Nederlandsche Taal* samen.
- Eerste voetbalinterland (Engeland – Schotland).
- Jules Verne begint zijn feuilleton *Reis rond de Wereld in 80 dagen*.
- Patent verleent op de spijkerbroek.
- Eerste Nationaal Park ter wereld: Yellowstone (VS).
- Nederland verkoopt al haar forten langs de kust van Ghana aan de Britten.

200 jaar geleden (1822)

- Anton Sinkel opent een textielzaak in Amsterdam: 'In de winkel van Sinkel is alles te koop!'
- Start met het graven van de Zuid-Willemsvaart tussen 's-Hertogenbosch en Maastricht.
- De elfjarige Frans Liszt geeft een pianoconcert in Wenen.
- De Franse taalkundige Jean-François Champollion ontcijfert met behulp van de *Steen van Rosette* de Egyptische hiërogliefen.
- Brazilië wordt een onafhankelijk keizerrijk.

250 jaar geleden (1772)

- Joan Derk van der Capellen wordt lid van de Staten van Overijssel en ontwikkelt zich tot een fel tegenstander van stadhouder Willem V.
- Polen wordt deels verdeeld over Pruisen, Oostenrijk en Rusland.
- Veel slavenopstanden in Suriname.
- Het stadsbestuur van de Amerikaanse stad Boston dreigt de onafhankelijkheid uit te roepen als de Engelsen de rechten van hun Noord-Amerikaanse koloniën niet respecteren.

300 jaar geleden (1722)

- Ootmarsum en Haaksbergen krijgen een brandspuit!
- Tsaar Peter de Grote van Rusland voert een belasting in van 50 roebel per jaar voor mannen met een baard.
- Johan Sebastiaan Bach schrijft zijn leerboek *Das Wohltemperierte Klavier*.
- De Duitse theoloog Nikolaus von Zinzendorf sticht op zijn landgoed een leefgemeenschap van piëtistische christenen: de Hernhutters.
- Op paaszondag ontdekt een Hollandse expeditie onder leiding van Jacob Roggeveen Paaseiland. Het ligt ten westen van Peru. Op het eiland staan 260 meer dan manshoge stenen koppen.

400 jaar geleden (1622)

- Een bende Spanjaarden plundert Ommen.
- Frederik Hendrik trekt plunderend en brandschattend door Brabant.
- In Rotterdam wordt een standbeeld voor Erasmus onthuld.
- De Purmer valt droog.
- De *Weekly News* is de eerste regelmatig verschijnende Engelse krant.
- Indianen vermoorden rond de Amerikaanse stad Jamestown een derde van de daar gevestigde kolonisten.
- De Turkse sultan Osman II wordt vermoord door zijn elitetroepen.

500 jaar geleden (1522)

- Karel van Egmond, de hertog van Gelre, terroriseert vanuit Zwolle de omgeving. Zijn soldaten steken Ommen in brand.
- De Utrechter Adriaan Boeyens wordt gekozen tot paus Adrianus VI.
- Karel V voert in de Nederlanden de inquisitie in, een kerkelijke rechtbank die op jacht moet gaan naar mensen met afwijkende geloofsopvattingen ('ketter').
- Karel V draagt al zijn Oostenrijkse gebieden over aan zijn broer Ferdinand. Hij behoudt wel de Bourgondische, Spaanse en Amerikaanse bezittingen.
- De Duitse monnik Maarten Luther rond de vertaling van het Nieuwe Testament af.
- Een Spaanse expeditie ontdekt het rijk van de Inca's (Peru).
- De Turken veroveren Rhodos.

600 jaar geleden (1422)

- Een Turks leger belegert Constantinopel, de hoofdstad van het Oost-Romeinse Rijk.
- Koning Hendrik V van Engeland overlijdt onverwacht.
- Jacoba van Beieren, gravin van Holland, Zeeland en Henegouwen, sluit een huwelijkscontract met hertog Humphrey van Gloucester met wie ze de strijd wil aangaan met haar ex-echtgenoot Jan van Brabant..
- De stad Bolsward sluit zich aan bij het handelsgenootschap de Hanze..

700 jaar geleden (1322)

- Eleonora van Engeland, echtgenote van hertog Reinold II van Gelre, geeft opdracht op haar kosten de Broederkerk in Deventer te bouwen (huidige naam: Sint-Lebuïnuskerk). Een vroeg voorbeeld van sponsoring!
- Stormvloed zet grote delen van de Lage Landen onder water.
- In Parijs staat Jacoba Felicie terecht wegens het succesvol maar ook ongediplomeerd uitoefenen van geneeskundige handelingen. Probleem: vrouwen mogen niet naar de universiteit...
- De Chinese historicus Ma Duanlin, auteur van een encyclopedie in 348 delen, overlijdt.

800 jaar geleden (1222)

- De abt van de abdij van Wittewierum (Groningen) verklaart hoe aardbevingen ontstaan (zie verder kubus 1222-N).
- Op IJsland komt de vulkaan Hekla tot uitbarsting.
- Mongoolse troepen vallen Georgië binnen.

900 jaar geleden (1122)

- Utrecht en Muiden krijgen stadsrechten van de Duitse keizer Hendrik V.
- In Utrecht wordt begonnen met het graven van de Oudegracht.
- Concordaat van Worms: compromis tussen de paus en de Duitse keizer. Nieuwe bisschoppen worden voortaan benoemd door de paus, waarna de keizer hen met wereldlijk gezag kan bekleden.

1000 jaar geleden (1022)

- In de Franse stad Orléans worden twaalf katharen om hun geloof verbrand.
- De synode van Padua kondigt maatregelen af tegen niet-celibataire geestelijken en tegen de handel in religieuze ambten en goederen.
- Het leger van de Chinese keizer telt één miljoen soldaten.